

Delrapport: En rättvis omställning och mer prisvärd el

Arbetsgruppen för en rättvis och solidarisk omställning

Arbetsgrupp:

Ordförande: Hanna Sandberg

Daniel Wolski, Sofia Hedén, Anders Malmström

Sekreterare: Edvina Palmcrantz

Innehållsförteckning

Inledning	3
Metod och avgränsning	4
Resultat	5
En ekonomisk politik som möjliggör den gröna omställningen	5
<i>Största problemområden idag ur ett socialdemokratiskt perspektiv</i>	5
Energiomställningen	6
<i>Största problemområden idag ur ett socialdemokratiskt perspektiv</i>	6
Bostäder och stadsplanering	8
<i>Största problemområden idag ur ett socialdemokratiskt perspektiv</i>	8
Minskade transporter för en hållbar och trivsamt stad.....	10
<i>Största problemområden idag ur ett socialdemokratiskt perspektiv</i>	12
Diskussion och framtidsvision	12

Inledning

Klimatkrisen är en av vår tids största utmaningar. Tiden vi har på oss att ställa om blir allt kortare och klimatkrisens konsekvenser allt tydligare. Om takten i omställningen inte växlas upp kraftigt riskerar stora delar av planeten att bli nästintill obeboeliga i närtid.

Samtidigt synliggör klimatkrisen de orättvisor som finns i samhället. Resursstarka individer, områden och länder orsakar större delen av världens utsläpp. Samtidigt är det resurssvaga individer, områden och länder som är mest sårbara inför utsläppens konsekvenser. Därför är det av största vikt att klimatomställningen inte bara genomförs, utan också genomförs rättvist.

Energifrågan är en nyckel för att nå våra klimatmål såväl lokalt som nationellt och internationellt. Ska fossila energikällor kunna fasas ut krävs nya, gröna alternativ, som till exempel hållbart producerad el. Södra Sverige befinner sig idag i en sårbar situation vad gäller el- och energiförsörjning. I Malmö produceras cirka 10 procent av det egna elbehovet lokalt. För Skåne är motsvarande siffra 20 procent. Samtidigt betalar boende i södra Sverige många gånger mer för elen i eluttaget än i andra delar av landet. Det är uppenbart att mer behöver göras för att säkerställa en trygg, prisvärd och tillförlitlig el- och energiförsörjning i hela landet.

Två stora utsläppskällor i både Malmö och Sverige är transportsektorn respektive bygg- och anläggningssektorn. Malmö är en snabbt växande stad. Det ställer krav på tillgång till bland annat bostäder och transportsätt. Även i framtiden kommer vi behöva transportera oss och bygga bostäder, skolor och arbetsplatser, men vi måste hitta sätt att göra det hållbart.

Klimatkrisens utmaningar kräver politisk handling. Vår arbetsgrupp ”En rättvis klimatomställning och prisvärd el” fick i februari i uppdrag att, utifrån vårt givna område, ta fram en analys med ett önskvärt framtida scenario för samhället i stort och Malmö i synnerhet. Gruppen består av följande personer:

Hanna Sandberg, ordförande
Edvina Palmcrantz, sekreterare
Anders Malmström
Daniel Wolski
Sofia Hedén

I denna delrapport formulerar arbetsgruppen “En rättvis och solidarisk omställning med prisvärd el” en problembeskrivning kring de utmaningar vi som samhälle står inför, för att i nästa led kunna dra slutsatser om vilka åtgärder som krävs för att bygga framtidens Malmö. I rapporten lyfts de utmaningar arbetsgruppen har identifierat att vi som samhälle står inför inom för politikområdena hållbar ekonomi, energi, grön bostads- och stadsplanering samt hållbar transport.

Metod och avgränsning

Arbetsgruppens uppdrag och ämne är omfattande. För att säkerställa en konkret rapport som kan bidra till att stärka och uppdatera Socialdemokraterna i Malmös samhällsanalys har därför avgränsningar behövts göras. För att identifiera nyckelområden genomförde gruppen i ett tidigt skede en workshop med syfte att definiera problem och delområden som är relevanta för gruppens ämne och uppdrag. Processen resulterade i ett urval av områden som redovisas under rubriken “Resultat”.

Under arbetets gång har arbetsgruppen tagit del av reflektioner och inspel från partiets nationella visionsgrupp för el- och energifrågor. Kontakt har därtill sökts med den nationella visionsgruppen för klimat- och miljöfrågor samt andra experter inom området. Tidigt i arbetet anordnades en kunskapshöjande träff med en tjänsteperson inom energifrågor hos Malmö stad.

Arbetsgruppen deltog med bokbord vid Malmö Arbetarekommuns årsmöte i mars 2024. Där fanns möjlighet för ombud och medlemmar att lämna inputs och ställa frågor till gruppen. Gruppen har också deltagit i möte med S-föreningen i Kirseberg/Segevång. De diskussioner och inputs gruppen tagit del av under arbetets gång har tagits i beaktning i den process som föranlett detta dokument.

I kommande steg ser gruppen stor potential i att ytterligare involvera S-föreningar och medlemmar för att få en än mer nedbruten bild av hur Malmöbor lokalt ser på de utmaningar som Malmö och samhället i stort står inför inom ramen för vårt uppdrag. Vår övertygelse är att nyckeln till ett grönare, mer hållbart Malmö är att tänka globalt men agera lokalt. En förutsättning för detta är en fortsatt dialog med Malmöbor, föreningar och aktörer som behövs på resan mot ett klimatneutralt Malmö 2030.

Resultat

En ekonomisk politik som möjliggör den gröna omställningen

Målet för Socialdemokraterna under kommande decennium är att bygga ett fossilfritt samhälle inom ekologins gränser. Klimatomställningen och de växande klassklyftorna är vår tids stora utmaningar. Socialdemokratin måste kunna ha ett svar på båda dessa, utan att ställa dem emot varandra. Vi måste kunna fördela samhällets gemensamma resurser rättvist samtidigt som vi värnar om klimat och miljö både nu och i framtiden.

Utsläppen måste minska radikalt för att klimatförändringarnas effekter inte ska vara oåterkalleliga. Utsläppen i världen måste halveras till 2030 och vara helt borttagna till 2050 för att vi ska klara det. I den välbemedlade delen av världen måste förändringen ske än snabbare. För Sveriges del innebär det att utsläppen närmar sig noll redan under nästa årtionde.

Det kan tyckas vara en svårbemästrad uppgift. Men problemet grundar sig i att allt för små steg tagits under de senaste årtiondena. Den statliga styrningen av klimatpolitiken har varit otillräcklig och verkar under nuvarande regering i direkt motsatt riktning. Marknaden har också misslyckats med att allokera tillräckliga investeringar i grön omställning. Destruktiv ekonomisk rovdrift har istället bidragit till att klimatkrisen tilltagit genom skövling av natur- och grönområden.

För att klara klimatomställningen krävs en rad olika åtgärder som behöver drivas såväl på lokal, nationell som internationell nivå. Kärnan i den socialdemokratiska klimatpolitiken är att det gemensamma måste ta tillbaka kontrollen över klimatet. Det innebär att såväl EU, staten och kommunerna måste öka investeringarna, införa nya, och skärpa befintliga styrmedel. Den socialdemokratiska klimatpolitiken ska bäras upp av rättvis princip som genomsyrar hela det socialdemokratiska gröna omställningsprojektet, det vill säga att, att de som släpper ut mest också ska vara de som ska bidra mest till klimatomställningen.

Största problemområden idag ur ett socialdemokratiskt perspektiv

1. **Den ekonomiska politiken** bidrar inte i tillräcklig utsträckning med att klara av de investeringar som krävs för att nå klimatmålen. En dumsnål statlig politik riskerar istället att många gröna jobb går om intet, alternativt lokaliseras utomlands.
2. **Ökade klyftor omöjliggör klimatomställningen.** De senaste decenniernas ökade klyftor innebär att hela Sverige inte kan delta i omställningen.
3. **Regioner och kommuner** ges i dagsläget inte rätt förutsättningar att driva en aktiv och långsiktig klimatpolitik. Fyrkantiga statliga regelverk försvårar i dagsläget en klimatpolitik som ser bortom nästa årsanalys.

Energiomställningen

Om vi ska kunna tackla klimatförändringarna är energiomställningen helt nödvändig. Energiområdet är dock både omfattande och komplext, mycket till följd av avregleringen av energimarknaden som skedde år 1996. Idag har flera aktörer ansvar för området: EU styr hur medlemsländerna (inklusive Sverige) ska reglera sina energimarknader, regeringen bestämmer den övergripande energipolitiken, Energimyndigheten ansvarar för att genomföra regeringens energipolitik, Energimarknadsinspektionen (Ei) ansvarar för att reglera energimarknaderna, Svenska Kraftnät (ett statligt ägt affärsverk) förvaltar och utvecklar det svenska stamnätet och energiföretagen (som till exempel E.ON) ansvarar för produktion, distribution och försäljning av energi liksom för driften/utvecklingen av regionala och lokala elnät. Kommunerna kan ha ansvar för lokala energibolag, men är i övrigt begränsade till att följa nationella riktlinjer och lagstiftningar.

Själva elnätet är uppbyggt genom stamnät, regionalnät och lokalnät. Nätet är indelat i fyra elpriszoner, vilka speglar stamnätets ”flaskhalsar” (begränsningar i energiöverföring från norr till söder). Malmö tillhör elprizon SE4, vilket har högst förbrukning men lägst egenproduktion av el. SE4 är dessutom sammankopplat med områden i Litauen, Polen, Tyskland och Danmark som har ännu lägre grad av egenproduktion, och detta leder till att SE4 har överlägset högst elpriser i Sverige idag. Elprizonerna utgör en tolkning av EU:s energilagstiftning (som anger att varje land ska ha en elmarknad som ”främjar konkurrens och effektivitet”) – det är alltså långt ifrån alla länder som delat upp sitt elnät i olika zoner.

Vår energi kommer idag från flera olika energislag, och det är viktigt att understryka att inget av dessa är ”perfekt”. Forskningen är dock överens om att de så kallade förnybara energislagen är bäst ur ett klimatperspektiv. De förnybara energislagen utgörs av solenergi, vindkraft, vattenkraft, biomassa/bioenergi (vilket innebär förbränning av organiskt, hållbart material), geometrisk energi (värme från jordens inre) och grön vätgas (vilken kräver grön el för att produceras). Näst bäst är det fossila men ej förnybara energislaget kärnkraft. Sämst är de fossila bränslena, vilka utgörs av kol, olja och naturgas – det är dessa energislag som i huvudsak orsakar den globala uppvärmningen.

Globalt används mest fossila bränslen. Sverige går dock i motsatt riktning (enbart ca 25-30% av vår energi kommer ifrån fossila bränslen), framförallt tack vare vår väl utbyggda vattenkraft i norr. Skåne försörjs till största del av kärnkraftsenergi. Vår egen produktion av el ligger på knappt 7 TWh, samtidigt som vi förbrukar ca 20 TWh per år. Förbrukningen förväntas dock öka markant till år 2030, något som det idag saknas en plan för att kunna möta. Som land har vi dock goda förutsättningar att kunna bli helt självförsörjande på solenergi, vattenkraft och vindkraft, och då helt kunna fasa ut övriga energislag.

Största problemområden idag ur ett socialdemokratiskt perspektiv

1. **Avregleringens konsekvenser och synen på energiområdet.** Idag sätts marknaden över allmänintresset, vilket resulterar i att några få aktörer kan plocka ut stora vinster på bekostnad av konsumenterna. Ur socialdemokratiskt perspektiv måste vi börja se

energiområdet för vad det är: en samhällskritisk infrastruktur i det moderna samhället, och därför något som ska ägas gemensamt och fördelas rättvist.

2. **Energiomställningen är ojämsställd och morötter har riktats mot medel- och överklass.** Det saknas idag en plan för att kunna erbjuda stöd till de arbetare och småföretagare som riskerar att påverkas negativt av den gröna omställningen (till exempel i form av utbildning eller förmånliga elavtal). Dessutom gynnar nuvarande subventioner oftast bara resursstarka hushåll, till exempel stödet för solpaneler som mestadels tillfaller medel- och överklassen. Detta förvärrar ekonomiska klyftor och gör det svårare för låginkomsthushåll att delta i omställningen.
3. **Energifattigdomen ökar.** Energipriserna stiger, och på fem år har kostnaderna fördubblats i elpriszon SE4 (där Malmö ingår), vilket leder till att allt fler hushåll - framförallt redan resurssvaga hushåll - hamnar i energifattigdom. Detta utan att ha möjlighet att minska sin konsumtion, då kostnadsökningarna främst avser nätavgifter.
4. **Sveriges elnät är eftersatt och klarar inte framtidens efterfrågan.** Det finns akuta behov av att rusta upp det nationella stamnätet för att avlägsna de flaskhalsar som hindrar en effektiv energidistribution från norr till söder. Dessutom är Sveriges energiinfrastruktur som helhet inte tillräckligt robust för att hantera ökade krav från elektrifiering och förnybar energi.
5. **Europafokus överskuggar Sverige-fokus.** Solidaritet är viktigt, men inte på bekostnad av inhemsk energifattigdom. Sverige måste börja ha ett tydligare fokus på nationella behov när det gäller EU:s energipolitik, för att inte drabbas av andra länders förseningar i omställningen till grön energi. Det går att stötta våra grannländer på andra sätt än genom ökad export av vår förnybara energi.
6. **Ökad tilltro till kärnkraften trots stora risker.** Kärnkraften är problematisk av flera anledningar: den har en lång uppbyggnadstid (minst 15 år), kärnkraftsanläggningarna utgör betydande säkerhetsrisker och det finns stora frågetecken kring drift och slutförvar (till exempel är uran, som behövs för att driva kärnkraftverken, en ökad konfliktmineral). Trots det har vår nuvarande regering låst sig vid tanken på mer kärnkraft, en vurm som är både okunnig och vilseledande. Kärnkraften bör fortsätta fasas ut till förmån för snabbare och mer hållbara energikällor.
7. **Utbyggnaden av de förnybara energislagen bromsas.** Trots Sveriges potential inom förnybar energi är utbyggnaden otillräcklig. Problemet blir inte bättre av att nuvarande regerings politik leder till att planerade etableringar av flera viktiga sol- och vindkraftsparker läggs ner. Sedan tidigare finns dessutom hinder i tillståndsprocesser och bristande ekonomiska incitament för investering/tillståndsgivning som fortfarande inte adresserats.

Bostäder och stadsplanering

Klimatförändringarna är redan här och påverkar vår livsmiljö. Det går snabbare än vad vi kanske vill förstå. För att bromsa utvecklingen måste vi minska våra utsläpp, samtidigt som vi anpassar samhället efter de förändringar som redan är här.

Städerna är inte byggda för att klara det extremväder som nu allt oftare dyker upp som en konsekvens av klimatförändringarna. När värmen ökar skapar asfalt, betong och byggnader värmeöar i städerna. När skyfallen kommer räcker inte rören till och samma asfalt, betong och byggnader hindrar vattnet från att sjunka ned i marken.

Träd och grönska är exempel på naturbaserade lösningar som mildrar effekterna av klimatförändringarna, samtidigt som de är en del av omställningen. De ger skugga, avdunstning och binder vatten och sänker därför temperaturen på marken. De fördröjer nederbörden och avlastar avloppssystemet vid skyfall. De förbättrar luftkvaliteten och ger välbefinnande. Men de binder också kol och motverkar därför klimatförändringarna.

Samtidigt är inte grönskan jämnt fördelad över staden. I delar av Malmö med villor och stora uppvuxna trädgårdar är temperaturen lägre. I innerstaden och i våra miljonprogramsområden finns mindre grönska vilket leder till att värmeöar uppstår. Var du bor avgör därför hur hårt du drabbas när klimatet förändras. I Sverige dog 700 människor av värmen sommaren 2018. Om vi inte rustar städerna kommer den siffran stiga dramatiskt framöver. Trots det finns inga byggkrav kopplade till värme, såsom det finns krav på till exempel dagsljus och buller.

Enligt Boverket svarar bygg- och fastighetssektorn för 21,7 procent av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser i landet (år 2021). Dessutom tillkommer stora mängder utsläpp utomlands genom importvaror. Byggbranschen står alltså för enorma utsläpp, samtidigt som allt fler hårdgjorda ytor i staden leder till större sårbarhet vid extremväder. Men vi behöver bostäder och infrastruktur - frågan är hur dessa ska byggas och utformas jämlikt, så att alla har råd och möjlighet att bo och vistas på lika villkor i den klimatanpassade staden.

Ett annat klimathot vi måste förhålla oss till är havet. Att Malmö ligger vid havet är en fantastisk tillgång, men när havsnivåerna stiger och tillfälliga oväder ger större effekter hotas en allt större del av stadens yta. Dessutom är det just vid havet som vi har stora möjligheter att bygga nya bostäder och arbetsplatser. På sikt hotas Malmös existens av havet - och det är inte bara Malmö som har detta problem, utan alla kuststäder.

Största problemområden idag ur ett socialdemokratiskt perspektiv

1. **Ökande sårbarhet vid extremväder.** Om inte tillräckliga investeringar görs för klimatanpassning kommer städer som Malmö att utsättas för allt större skador från extremväder som skyfall och värmeböljor. Detta hotar både infrastruktur och människors liv och hälsa, med stora ekonomiska och sociala konsekvenser.

2. **Orättvis fördelning av grönska.** Stadsdelar utan tillräcklig grönska, särskilt i socioekonomiskt utsatta områden, lider av kraftigare effekter av klimatförändringarna.
3. **Allt varmare inomhusklimat.** Bristen på byggkrav relaterade till inomhustemperatur innebär att många offentliga byggnader som skolor och äldreboenden inte klarar de stigande temperaturerna. Detta skapar en akut risk för människor som redan är sårbara, som barn och äldre.
4. **Stora utsläpp från byggbranschen.** Byggsektorn är en av de största utsläpparna i Sverige. Samtidigt är behovet av nya bostäder stort. Lösningen måste inkludera hållbart byggande med minskade utsläpp och klimatvänliga material, utan att äventyra människors rätt till bostad.
5. **Klimatorättvisor vid renovering av bostäder.** Det saknas idag styrning för hur bostäder ska kunna klimatanpassas utan att detta drabbar de boende. Risken för kraftiga hyreshöjningar är till exempel överhängande vid renovering av hyreshus, trots att hyresgästen kanske inte ens kommer kunna dra full nytta av förbättringarna.
6. **Fler ska få plats på samma yta.** Urbanisering leder oftast till fler byggnader och hårdgjorda ytor som betong. Detta kan skapa fler värmeöar och leda till ökad trafik om inte hållbara transportlösningar och grönytor prioriteras.
7. **Malmö hotas av de stigande havsnivåerna.** Malmös läge vid havet innebär stora utmaningar när havsnivåerna stiger. Investeringar i skyddsåtgärder krävs för att undvika att staden översvämmas. Frågan är dock inte lokal, utan behöver hanteras på nationell nivå - något som inte görs idag.

Minskade transporter för en hållbar och trivsamt stad

Utsläppen från transporter utgör runt en tredjedel av de totala utsläppen av växthusgaser. Att minska utsläppen från transporter har en betydande effekt på den totala klimatpåverkan. Antalet transporter måste minska och de transporter som görs ska göras på sätt som är skonsamma ur ett utsläppsperspektiv. Det gäller såväl persontransporter som varutransporter.

Att bygga rätt struktur för transporter handlar i grunden om en balans mellan individens frihet och det gemensammas bästa. Socialdemokratin kan aldrig prioritera individens frihet till priset av att det stora flertalet blir lidande, utan måste se som sin uppgift att förbättra samhället för alla.

Cykling och gång är utsläppsfria transportsätt. De orsakar heller inget buller. Cyklar tar en betydligt mindre yta i anspråk än en bil. Malmö behöver lyfta sig mer för att nå upp till den potential för cykling det finns i staden. För att lyckas måste cyklingen bli säkrare och tryggare.

Kollektivtrafik ska vara det främsta alternativet till gång och cykling. Enligt Skånetrafiken orsakar en personbil som kör 10 mil lika mycket utsläpp som ett tåg som färdas 700 mil. Det motsvarar en tågresor till Calcutta. Förutom minskade utsläpp, minskat buller så innebär mer kollektivtrafik att ytor frigörs som kan användas till annat än biltrafik och parkering.

Tre hinder för att locka fler till kollektivtrafiken är:

1. Återkommande problem med förseningar och inställda avgångar.
2. Priset för att åka kollektivt är högt sett till många hushålls ekonomi.
3. Otillgänglig. Utanför städerna och centralorterna går kollektivtrafiken sparsamt eller inte alls.

För att på riktigt prioritera de skonsamma transportslagen måste framkomligheten och smidigheten för dessa med råge överträffa övriga transportslag. Breda trafikleder för bilar genom staden ger motsatt effekt. Ett nytt grundläggande tänk för samhällsbyggande, som har rättvisa för det stora flertalet som sitt förtecken, måste till.

Den egna bilen symboliserar fortfarande bekvämlighet och smidighet för många. Folk som bor på landsbygden har fog för att känna så. Kollektivtrafiken räcker ofta inte till. Den måste byggas ut. Det handlar även om synen på transporter och vilka behov de uppfyller. Är behovet att äga sitt fordon eller är behovet att kunna transportera sig på ett smidigt, förutsägbart sätt? För det senare är gemensam *tillgång* till fordon ett starkt alternativ till att äga egen bil. För de flesta skulle det räcka att vara med i en bilpool för att uppfylla sitt behov av transporter. Det skulle också innebära bättre användning av de bilar som är ute på vägarna.

För att locka fler till bilpooler istället för eget ägande så måste tillgången till fordon vara garanterad, tekniken vara enkel och kostnaden för att använda bilarna låg. För att det ska lyckas ska offentligt drivna bilpooler ses som en ny gren inom kollektivtrafiken.

Som komplement till bilpooler bör det offentliga också säkerställa att det vid varje knutpunkt för kollektivtrafik finns tillgång till utsläppsfria transportslag för kortare sträckor, såsom cyklar och elcyklar, som kan bokas lika enkelt som en vanlig buss- eller tågresa.

Högerpartierna ser elektrifiering som universallösning för framtidens transporter. Baksidan är att mängden fordon inte kommer att minska. Synen har också en tydlig klassdimension som lämnar stora delar av befolkningen utan möjlighet att gå över till elbil på grund av att de ofta är dyra. Den tekniska utvecklingen går snabbt. Dagens elbilar är inte nödvändigtvis morgondagens teknik. Som kommun är det i dagens läge förenat med risker att låsa sig vid en teknik och bygga en laddningsinfrastruktur för den på offentliga ytor.

För långa persontransporter, både inrikes och internationella, är höga priser på tågresa en faktor som hindrar fler från att åka. Tågtrafiken över Öresundsbron till exempel: En tur- och returbiljett mellan Malmö-Köpenhamn kostar 300 kronor för en vuxen. Priset kan vara en förklaring till att tågresandet mellan städerna inte har ökat särskilt markant jämfört med resandet med färja före Öresundsbrons invigning år 2000, trots att antalet tågavgångar per dygn är betydligt fler än för färjorna. För tågresor neråt Europa tillkommer ofta dessutom en krånglig, svåröverskådlig bokningsprocess för biljetter.

Enligt forskare på Chalmers riskerar utsläppen från flyget att bli större än Sveriges totala utsläpp redan 2040 om inte effektiva styrmedel införs. Trots sin skadliga påverkan får flygtrafiken flera former av statliga subventioner, såsom momsfri prissättning på internationella flygresor, flygplatssäkerhet, luftfartskontroll och skattebefrielse för flygbränsle. Det sistnämnda kompenseras genom en särskild flygskatt, men den skatten planerar den nuvarande regeringen att slopa fr.o.m. den 1 juli 2025.

Sveriges klimatpolitik har under Tidöpartiernas styre kraftigt försämrats. Inte minst på transportområdet där utsläppen från transporter ökat till följd av den förda politiken. De uppsatta klimatmålen till 2030 ser ut att bli svåra att nå.

En socialdemokrati som vill spela en aktiv roll i klimatomställningen och se till det gemensamma bästa måste se klassaspekterna i dagens situation. Med högerens politik kan resursstarka grupper fortsätta resa och transportera sig på sätt som bromsar och hindrar omställningen. Samtidigt lämnas stora grupper, med knappare resurser och på landsbygden, utan hållbara transportalternativ trots att oron för klimatet är lika utbredd här som bland folk i städerna.

Största problemområden idag ur ett socialdemokratiskt perspektiv

1. Infrastruktur och kollektivtrafik planeras i stor utsträckning efter historiskt trafik- och transportbeteende. För att ändra till en planering som ser till det gemensammas bästa måste grundläggande perspektiv ändras.
2. Skillnaden i syn på att äga ett fordon eller ha tillgång till ett fordon är fortfarande stor.
3. Utsläppare betalar inte proportionerligt. Klassdimensionen i klimatpolitiken måste bli tydligare.

Diskussion och framtidsvision

Socialdemokratin har en stolt tradition av att leda Sverige genom omvälvande förändringar. Redan på 60-talet visade vi världen att ett land kan bygga ett välfärdssamhälle präglat av både jämlikhet och hållbarhet. Vi anser dock att vårt parti inte hängt med sin samtid, och att det saknas en skarp definition av vad socialdemokratisk klimatpolitik är idag - och i framtiden. Istället för att driva en starkt ideologiskt förankrad klimatagenda har partiet de senaste åren fokuserat på pragmatiska lösningar “som ska passa alla”, alternativt gett bort klimatfrågan helt. Ibland har vi till och med aktivt fattat beslut som vi anser går emot den socialdemokratiska ideologin, som till exempel avregleringen av energimarknaden år 1996.

En viktig del i vår klimatpolitiska framtidsvision är därför att hitta tillbaka till vår ideologi. En socialdemokratisk klimatpolitik ska grunda sig på folkrörelsens principer och bygga på solidaritet och omfördelning - alla ska ha en rättvis chans att bidra till och dra nytta av omställningen. I ovan avsnitt har vi därför valt att belysa fyra nyckelområden inom klimatomställningen, liksom några av de problemområden som socialdemokratin måste finna ett svar på. Klimatkrisen må vara global, men vi är övertygade om att vi kan använda klimatomställningen som en språngbräda för att minska klassklyftor och öka jämställdheten även i Malmö.